

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

januar - mart
2024. godine

(NACRT)

UNOPS

Implementing partner
in 99 cities and municipalities in Serbia

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	31. decembar 2025. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	12. april 2024. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. januar – 31. mart 2024. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (eng.)	Lokalni razvoj koji vodi zajednica
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (eng.)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (eng.)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (eng.)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
HOC (eng.)	Šef Odeljenja za saradnju Delegacije EU
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (eng.)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (eng.)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
1. REZIME	4
2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	6
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	6
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	6
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	7
2.2 Upravljanje i rukovođenje	13
2.2.1 Upravljanje programom	13
2.2.2 Koordinacija	13
2.2.3 Ljudski resursi	14
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	14
2.2.5. Finansije	14
2. RIZICI I OTVORENA PITANJA	14
3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti	15
4. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	16
5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	17
6. STEČENE POUKE	18
7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	18
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	19
ANEKSI	23

1. REZIME

Tokom prvog tromesečja 2024. godine, intenzivnim tempom je nastavljena realizacija **Programa Evropske unije za lokalni razvoj – EU PRO Plus**. Četrnaest projekata završenih tokom tromesečja doprinelo je završetku ukupno 208, odnosno više od dve trećine aktivnosti Programa. Pored toga, Program trenutno uz paket podrške pruža za 39 žena i mladih početnika u poslovanju, dodeljenih tokom tromesečja i ugovaranje izgradnje dva mosta, sprovodi 72 projekta, dok će evaluacija Javnog poziva za integralne projekte okončana tokom tromesečja postaviti osnove za podršku za najmanje 15 novih projekata u vrednosti od 10 miliona evra.

Zatvaranjem Javnog poziva za sprovođenje integralnih projekata u januaru 2024. godine, Program je pokrenuo sledeću fazu podrške **pristupu integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)**, što treba da omogući testiranje primene teritorijalnih mehanizama u Srbiji. Tokom tromesečja fokus je bio na evaluaciji 22 podneta predloga projekata ukupne vrednosti 12,6 miliona USD, što je urađeno u saradnji sa Ministarstvom za evropske integracije, a posmatrači su bili predstavnici Delegacije EU u Srbiji i Stalne konferencije gradova i opština, čime je omogućena razmena znanja i priprema prelaska na sledeću fazu Programa.

Pored toga, završene su pripreme za studijsku posetu planiranu za teritorije koje rade na Strategijama za održivi urbani razvoj (SUD) kao što je predviđeno Planom Programa za izgradnju kapaciteta. Vremenski okvir za posetu biće potvrđen tokom drugog tromesečja ove godine.

Doprinos EU PRO Plus **povećanom ekonomskom rastu** tokom tromesečja bio je fokusiran na podršku sprovođenju 20 projekata poslovne infrastrukture odobrenih 2023. godine. Realizacija ovih projekata je ubrzana otvaranjem šest gradilišta i izradom tehničke dokumentacije za još tri pokrenuta projekta.

Zaključenjem poslednja dva paketa bespovratnih sredstava koje realizuju **mikro i mala preduzeća (MMP)**, završena je aktivnost koja se odnosi na direktnu podršku MMP. Ova aktivnost je rezultirala otvaranjem ukupno 274 nova radna mesta u okviru 113 projekata koje su realizovala MMP, uz nabavku 403 komada nove opreme i uvođenje više od 20 novih usluga. Kad je reč o dugoročnom uticaju, očekuje se da će podržana MMP u trogodišnjem periodu otvoriti još 370 novih radnih mesta. Na osnovu dostupnih finansijskih izveštaja, podržana preduzeća zabeležila su prosečno povećanje prihoda od 28% i rast izvoza od 0,5 miliona EUR ili 14,5% u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu. Prema trogodišnjoj projekciji ova preduzeća će povećati prihode za najmanje 10 miliona EUR i ostvariti izvoz u vrednosti od 3 miliona EUR.

Program je takođe pružio podršku **razvoju preduzetništva i preduzeća** dodelom 39 paketa bespovratnih sredstava preduzećima početnicima u poslovanju u vlasništvu žena i mladih. Ovi projekti treba da doprinesu otvaranju 40 novih radnih mesta, registraciji 22 nova privredna subjekta i poboljšanju konkurentnosti podržanih početnika u poslovanju koji se nalaze u najnerazvijenijim delovima zemlje kroz nabavku preko 168 komada opreme i prilagođenu mentorsku podršku koju pružaju stručnjaci EU PRO Plus za razvoj MSP.

Značajan napredak ostvaren je u realizaciji projekata koji doprinose **unapređenju socijalnih usluga** sa još osam projekata koji su završeni tokom tromesečja čime je zaključena podrška Programa za 16 od 20 odobrenih projekata. Ove aktivnosti su obuhvatile preko 8.000 direktnih korisnika, od kojih su 61% žene i preko 7.500 korisnika iz ugroženih grupa. Tokom tromesečja omogućena je još jedna socijalna usluga čime je ukupan broj usluga dostigao 21 u 22 lokalne samouprave. Institucionalna i finansijska održivost socijalnih usluga čije je pružanje omogućeno kroz ove projekte su uglavnom obezbeđene, što dugoročnu socijalnu podršku u ciljanim opštinama čini mogućom.

Nadalje, tokom tromesečja je završeno pet projekata lokalne infrastrukture, koji su omogućili **unapređenje usluga koje pružaju lokalne samouprave** u oblasti zdravstva i socijalne zaštite, kulture i sporta, donoseći neposredne koristi za više od 115.000 ljudi. Kao rezultat toga, građani Zlatiborskog okruga imaju pristup

poboljšanim uslugama u rekonstruisanom antituberkuloznom dispanzeru u Užicu; unapređeno je pružanje socijalnih usluga u Bosilegradu kroz izgradnju objekta za privremeno socijalno stanovanje, sanirani objekat Doma kulture u Čupriji omogućava bolje kulturne manifestacije i sadržaje za stanovnike naselja Supska; mladi, žene i osobe sa invaliditetom imaju pristup poboljšanim sportskim objektima, dok u Ražnju novoizgrađeni košarkaški i odbojkaški tereni pružaju neposredne koristi za 300 članova košarkaških i odbojkaških klubova.

Program je takođe pokrenuo podršku za **sanaciju infrastrukture oštećene u poplavama**, izgradnjom dva mosta u Vrnjačkoj Banji i Rači koja je započeta u januaru 2024. godine. Ove intervencije treba značajno da doprinesu smanjenju i ublažavanju rizika u slučaju budućih poplava koje mogu da zadese ova područja. Ova aktivnost je blisko koordinisana sa Ministarstvom za javna ulaganja i lokalnim samoupravama korisnicama koje obezbeđuju značajno sufinansiranje za njenu uspešnu implementaciju.

Program je proaktivno **upravljao rizicima i rešavao otvorena pitanja** tokom tromesečja. U jeku realizacije i finalizacije projekata, ključni rizici na koje se naišlo odnosili su se na kapacitete korisnika i dobavljača da sprovede aktivnosti predviđene u okviru paketa bespovratnih sredstava u skladu sa planom. Neki korisnici su se suočili sa izazovima u sprovođenju postupaka javnih nabavki u okviru novoodobrenih projekata, dok su se drugi suočili sa izazovima u vezi sa pružaocima radova i usluga ugovorenih kroz odobrene projekte. To je uticalo na kašnjenja u realizaciji ili finalizaciji manjeg broja projekata koji se prate i izdvajaju se dodatni resursi za pružanje tehničke pomoći radi ublažavanja eskalacije pratećih rizika.

Pored toga, neki od korisnika Programa suočili su se sa administrativnim izazovima u sprovođenju odobrenih projekata u skladu sa procedurama UNOPS-a za upravljanje bespovratnim sredstvima, uz istovremeno osiguravanje usklađenosti sa svojim razumevanjem lokalnih i nacionalnih javnih politika. Trenutno postoje četiri lokalne samouprave korisnice koje su suočene sa ovakvim izazovima i ovi slučajevi se pojedinačno rešavaju kako bi se omogućila uspešna implementacija Ugovora o dodeli bespovratnih sredstava.

Ključni izazov za Program u budućnosti ostaje kontrola rokova za implementaciju i obezbeđivanje uspešne realizacije projekata koji će biti odabrani putem Javnog poziva za integralne projekte čija je evaluacija u toku.

Vidljivost intervencija Programa EU PRO Plus je obezbeđena kroz promociju novo podržanih intervencija i završetak ranije odobrenih projekata. Ključni događaj kad je reč o vidljivosti tokom ovog tromesečja bila je promocija novododeljenih paketa bespovratnih sredstava za podršku razvoju poslovne infrastrukture u Kraljevu koja je okupila visoke predstavnike 20 lokalnih samouprava, uključujući 14 gradonačelnika, ministarku za evropske integracije i ambasadora EU u Srbiji.

Organizovano je nekoliko poseta projektima Programa EU PRO Plus i njegovih prethodnika, koji su privukli pažnju medija i promovisali postignute rezultate. U poslednjem tromesečju, ovi napori su za rezultat imali 388 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih je 36% objavljeno u nacionalnim medijima. Od početka Programa 2021. godine, objavljeno je ukupno 4.597 medijskih izveštaja, od čega 33,4% u nacionalnim medijima. U odnosu na prvu iteraciju ovog programa – EU PROGRES koji je realizovan u periodu od 2010 – 2014. godine, beleži se značajan porast interesovanja medija uz povećanje broja pozitivnih medijskih izveštaja od 40%, kao i povećanje interesovanja nacionalnih medija za 60% što se delimično pripisuje proširenom geografskom obuhvatu Programa EU PRO Plus.

U ovom izveštaju daje se pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima upravljanja i koordinacije, analiza pretpostavki i rizika, razmatranje pitanja kvaliteta i održivosti, uvid u ključne ostvarene rezultate koji se predviđaju za naredni izveštajni period i stečene pouke. U nekoliko aneksa predstavljene su detaljnije informacije o određenim konkretnim radnjama koje je preduzeo Program.

KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Mada u pogledu domaćih javnih politika nije bilo značajnijih dešavanja, na nivou Evropske unije je tokom tromesečja zabeleženo nekoliko pomaka u javnim politikama.

Evropski parlament je u februaru 2024. usvojio [Zakon o obnovi prirode u EU](#). Novim zakonom je utvrđen kvantitativni cilj EU da obnovi najmanje 20% kopnenih i morskih područja EU do 2030. godine i sve ekosisteme kojima je potrebna obnova do 2050. godine. Zakon o obnovi prirode u EU, usaglašen među državama članicama, obnoviće narušene ekosisteme u svim državama članicama, pomoći u postizanju ciljeva EU u oblasti klime i biodiverziteta i poboljšati sigurnost hrane. Da bi postigle ukupne kvantitativne ciljeve EU, države članice moraju da obnove najmanje 30% staništa obuhvaćenih novim zakonom (od šuma, travnjaka i močvarnih područja do reka, jezera i dna prekrivenih koralima) i vrate ih iz lošeg u dobro stanje do 2030. godine, zatim 60% do 2040. i 90% do 2050. godine. U skladu sa stavom Parlamenta, države EU treba da daju prioritet [područjima Natura 2000](#) do 2030. godine. Nakon što ih vrate u dobro stanje, države EU će biti obavezne da se staraju o tome da se neko područje znatno ne naruši. Države članice će takođe morati da usvoje nacionalne planove obnove u kojima će detaljno izložiti kako nameravaju da postignu ove kvantitativne ciljeve. Zakon će omogućiti usmeravanje sredstava EU u obnovu narušenih područja, koja su prepoznata i u teritorijalnim strategijama čiju izradu je podržao EU PRO Plus.

[Javni poziv za mreže za prenos inovacija programa URBACT](#) bio je otvoren od 10. januara do 20. marta 2024. godine. Ovo je druga mreža koja je otvorena u okviru programa URBACT IV, gde zemlje IPA po prvi put imaju pravo da se prijave. URBACT pruža podršku gradovima da razviju objedinjene prakse kroz koje gradovi mogu mnogo da nauče iz međusobnih iskustava, a Partneri razmenjuju ideje o inicijativama odozdo nagore i zajednički formulišu dugoročne strategije i urbanističke politike – sve na evropskom i lokalnom nivou. U kontekstu EU PRO Plus, URBACT je prilika za dalju operacionalizaciju i realizaciju teritorijalnih strategija izrađenih u okviru Programa, kao i za izgradnju kapaciteta lokalnih i regionalnih aktera u pogledu teritorijalnog razvoja i osmišljavanja integralnih projekata.

[INTERREG Europe](#) je otvorio treći poziv za dostavljanje predloga projekata. Poziv, za koji po prvi put mogu da se prijave zemlje IPA, biće otvoren od 20. marta do 7. juna 2024. godine. Isto kao i kod URBACT-a, ciljevi poziva su u skladu sa ciljevima Kohezione politike EU za period od 2021 – 2027. godine, a poziv je komplementaran sa teritorijalnim strategijama izrađenim u okviru Programa EU PRO Plus.

Na regionalnom nivou, u Pčinjskom okrugu, ostvaren je značajan napredak u pogledu inicijative za regionalno upravljanje otpadom koju podržava Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Sa Gradom Vranjem koji je bio nosilac inicijative, pripremljen je Sporazum između šest od sedam lokalnih samouprava u Pčinjskom okrugu (izuzev Vladičinog Hana zbog postojećeg javno-privatnog partnerstva sa PWW iz Leskovca o odlaganju otpada) u kome su navedene obaveze i odgovornosti svih uključenih strana. Skupštine LSU učesnica (pošto budu formirane nakon nedavnih izbora) treba da usvoje Sporazum čime bi se stvorila mogućnost za potpisivanje konačnog nacrta.

Vranje je dobilo sredstva za izgradnju Regionalnog centra za upravljanje otpadom u vrednosti od 12,5 miliona EUR, od čega su 9,5 miliona EUR bespovratna sredstva, a ostatak su krediti banke KfW. Do sada je završen idejni projekat (planirana površina je preko 70,76h što je skoro površina Slobodne zone u Vranju (oko 105h)) i proglašen javni interes dok je eksproprijacija zemljišta u toku. Dalje aktivnosti se odnose na izradu glavnog projekta, završetak izgradnje i opremanja Regionalnog centra za upravljanje otpadom što je

planirano da se uradi do 2027. godine. Da bi Centar bio u funkciji, potrebno je izvršiti i izmeštanje dalekovoda što je podrazumevalo pripremu projekta i izvođenje radova. Uz to, svaka od šest LSU, uključujući i Bujanovac, potpisala je trilateralni sporazum u kojem se navode dužnosti i odgovornosti LSU, Javnog komunalnog preduzeća i Ministarstva finansija/Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture za finansiranje investicionih mera za unapređenje sistema za prikupljanje, selekciju i upravljanje otpadom u iznosu od 160.000,00 EUR.

Kabinet ministra za ravnomerni regionalni razvoj raspisao je [Javni poziv za prijavu projekata za Program podsticanja regionalnog rasta u Republici Srbiji](#) u februaru 2024. godine, a u martu je za finansiranje odobren 21 projekat. Sufinansiranje projekta PPI u Bosilegradu, fabrike Kobos je jedan od odobrenih projekata.

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Zajedno sa 14 projekata završenih tokom tromesečja, EU PRO Plus je uspešno realizovao ukupno 208 projekata. Sedamdeset dva projekta su trenutno u realizaciji, uključujući dodatnih 39 paketa bespovratnih sredstava dodeljenih ženama i mladima početnicima u poslovanju i početak građevinskih radova na dva mosta tokom ovog tromesečja. Takođe, evaluacijom Javnog poziva za sprovođenje integralnih projekata koja je okončana tokom tromesečja biće postavljen osnov da se pruži podrška za najmanje 15 novih projekata u vrednosti od 10 miliona EUR.

Neposredni efekti dvanaest pripremljenih teritorijalnih strategija već se ispoljavaju kroz konkurisanje za različite izvore finansiranja na osnovu teritorijalnih strategija. Teritorije su se već prijavile na nacionalne i međunarodne pozive, u okviru [javnog poziva za prijavu projekata za Program podsticanja regionalnog rasta u Republici Srbiji](#) Kabineta ministra za ravnomerni regionalni razvoj, [Opštini Topola](#) je odobren projekat koji je deo strateškog projekta strategije ITI, ali i na javni poziv Ministarstva turizma, kao i preko komplementarnih EU programa URBACT i INTERREG Europe.

Program je takođe doprineo jačanju socijalne kohezije u ciljnim regionima, došavši do više od 7.500 ljudi iz ugroženih grupa koji su osetili korist kroz pružanje 28 socijalnih usluga koje su uspostavljene i unapređene kao rezultat njegove intervencije.

Nadalje, završetkom infrastrukturnih radova na pet lokacija, odnosno u Mionici, Užicu, Čupriji, Bosilegradu i Ražnju, čime je dostignuta brojka od 33 završena projekta lokalne infrastrukture, Program je doprineo poboljšanju uslova života oko 150.000 građana.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

Program privodi kraju aktivnosti vezane za izradu teritorijalnih strategija putem formalnog usvajanja strategija od strane skupština LSU. Podržane strategije sadrže prioritete teritorijalnog razvoja u pet tematskih oblasti: identitet urbanih područja; zelena i energetska tranzicija i urbana mobilnost; inovativna i pametna ekonomija; društveno blagostanje i urbanističko/teritorijalno upravljanje. Njihovi posebni ciljevi i mere su prilagođeni kako bi se uskladili sa ciljevima Kohezione politike za period od 2021 – 2027. godine i relevantnim nacionalnim politikama, uz podršku putem konkretnih mera za određeni lokalni kontekst. Ovaj pristup treba da stvori uslove za rešavanje složenijih teritorijalnih izazova za koje tradicionalne strategije ne mogu da pruže rešenja, a teritorije će imati instrument za kombinovanje različitih izvora finansiranja iz sadašnjih i budućih finansijskih instrumenata EU i drugih međunarodnih finansijskih instrumenata, ali i iz nacionalnih izvora finansiranja koji su u skladu sa politikama EU. U cilju usmeravanja i podsticanja teritorijalnih inicijativa, svaka strategija sadrži skup strateških integralnih projekata u okviru svake tematske oblasti, kao i listu projektnih ideja koje predlažu različite zainteresovane strane kroz proces strateškog razvoja.

Takođe, Program je zaključio i Javni poziv za integralne projekte, a evaluacija pristiglih prijava je u završnoj fazi.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Program je pripremio Koncept studijske posete Nemačkoj¹. Poseta je planirana za predstavnike MEI i za sedam gradova kojima EU PRO Plus pruža podršku za izradu strategija održivog urbanog razvoja (SUD) (Loznica, Šabac, Leskovac, Bor, Kruševac, Novi Pazar i Smederevo) i, ako to predlože teritorije, za pripadajuće regionalne razvojne agencije (RRA) na njihovoj teritoriji, uz mogućnost da u poseti učestvuju i predstavnici Delegacije EU u Srbiji i Stalne konferencije gradova i opština. Poseta će se fokusirati na teritorijalni razvoj u pretežno urbanim područjima, sa fokusom na srednje velike sredine (40.000-100.000 stanovnika) uporedive sa pilot gradovima u Srbiji. Cilj je da se pruži praktičan uvid u realizaciju takvih projekata, kroz omogućavanje razmene između učesnika iz Srbije i njihovih nemačkih kolega. Interesovanja srpskih teritorija učesnica su vezana za teme projekata koji su planirani za posetu, kao što su: regeneracija urbanih područja i *brownfield* lokacija; transformacija priobalja ili rečnih obala; poboljšanja u stambenim zonama, uključujući očuvanje socijalističke arhitekture; zelene površine i revalorizacija kulturne baštine (uključujući gastronomiju i identitet). Tokom posete i razmena takođe treba razmotriti proceduralne aspekte, kao što su načini da se osigura i unapredi teritorijalno partnerstvo, uključivanje zainteresovanih strana i metode učešća.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja

U toku je usvajanje dvanaest teritorijalnih strategija u svih 31 LSU. Tokom ovog tromesečja strategije je usvojilo devet od ukupno 31 LSU. Naime, usvojene su četiri SUD Strategije – za Bor, Kruševac, Loznicu i Šabac, a pet LSU usvojile su strategije ITI - Boljevac, Bajina Bašta, Sokobanja, Užice i Zaječar. Pre postupka usvajanja Program je pripremio i dostavio smernice za pripremu odluka i obrazloženja u dokumentima koje pripremaju predsednici opština koje su centri dvanaest teritorija/urbanih područja. Pored toga, završena je priprema konačne strukture strategija, a biće finalizovana nakon usvajanja strategija.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

[Javni poziv za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz 12 teritorijalnih strategija podržanih kroz program](#) zatvoren je 17. januara 2024. godine. Pristigle su ukupno 22 prijave, od kojih 13 u okviru partije 1 i 9 u okviru partije 2, a ukupan traženi iznos je 12,6 miliona USD. Sprovedena je administrativna provera primljenih prijava, formirana je evaluaciona komisija, a evaluacija je izvršena kroz sedam sastanaka nakon čega je tokom ovog tromesečja obavljeno osam verifikacionih poseta na terenu.

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Kroz 20 projekata poslovne infrastrukture čija je realizacija u toku, trebalo bi da se stvore uslovi za najmanje šest novih investicija i otvaranje 3.000 novih radnih mesta.

U prvom tromesečju 2024. godine preostala dva korisnika bespovratnih sredstava za MMP su otvorila četiri nova radna mesta i isporučena su i instalirana tri nova komada proizvodne opreme, a na taj način su otvorena ukupno 274 nova radna mesta u okviru 113 projekata koje sprovode mikro i mala preduzeća (MMP), a montirano je 403 komada nove opreme i uvedeno više od 20 novih usluga. Kad je reč o dugoročnim efektima, očekuje se da će podržana MMP u trogodišnjem periodu otvoriti još 370 novih radnih mesta. Na osnovu dostupnih finansijskih izveštaja, podržana preduzeća su zabeležila prosečno povećanje prihoda od 28% i povećanje izvoza od 0,5 miliona EUR ili 14,5% u 2023. godini u odnosu na

¹ Koncept se može naći u Aneksu I, Prilog 1

2022. godinu. Prema trogodišnjoj projekciji ova preduzeća će povećati prihode za najmanje 10 miliona EUR i ostvariti izvoz u vrednosti od 3 miliona EUR.

Realizacijom 39 paketa bespovratnih sredstava dodeljenih u okviru PDP-a za žene i mlade početnike u poslovanju biće otvoreno više od 40 novih radnih mesta i 22 nova poslovna subjekta. Kao rezultat više od 40 postupaka nabavke biće nabavljeno 168 komada opreme. Uz nabavku nove opreme, početnici u poslovanju će imati prilike da dobiju mentorstvo prilagođeno njihovim potrebama u sledećim oblastima: razvoj proizvoda/usluga i strategija određivanja cena, promotivne aktivnosti i distribucija i finansijsko planiranje, upravljanje i kontrola (uključujući izvore finansiranja).

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

U realizaciji projekata poslovne infrastrukture zabeležen je značajan napredak, jer su samo u ovom izveštajnom periodu započeti radovi na šest lokacija² (Kraljevo, Čuprija, Novi Pazar, Mionica, Knjaževac i Aleksinac). Naime, početkom godine su započeti radovi na dva mesta, a u Mionici je izabrani izvođač radova na rekonstrukciji vodovoda i zameni starih azbestnih cevi za potrebe dve industrijske zone uveden na lokaciju 16. januara 2024. godine, zatim i lokalno JKP Vodovod u Kraljevu koje je započelo radove na rekonstrukciji vodovoda u Mataruškoj Banji. Pored toga, u februaru 2024. godine počeli su radovi na drugoj fazi izgradnje Smart citi centra u Novom Pazaru, dok je istovremeno u Knjaževcu izabrani izvođač za opremanje velnes i spa centra u selu Rgošte završio montažu i isporučio svu ugovorenu opremu. Čuprija je tokom marta omogućila pristup izvođaču elektroinstalacija za opremanje industrijske zone trafostanicama za potrebe tri preduzeća koja započinju poslovanje u zoni. U Knjaževcu je izvođač mašinskih instalacija uveden na lokaciju, dok su u Aleksincu takođe tokom ovog meseca počeli radovi na rekonstrukciji Centra za odmor i rekreaciju dece Lipovac.

Pored navedenog, u šest LSU je tenderski postupak još uvek u toku. Naime, nakon raspisivanja tendera, početni rokovi za podnošenje ponuda morali su da budu pomereni za kasnije datume u Preševu, Kragujevcu i Malom Zvorniku dok su u Bosilegradu, kao odgovor na javni poziv za podnošenje ponuda za radove na rekonstrukciji stare fabrike Kobos, pristigle dve ponude i administracija je sada u procesu njihove evaluacije. Pored toga, Valjevo je potpisalo ugovor za stručnu podršku u pripremi opisa poslova i zadataka tokom realizacije projekta, dok je tender za signalizaciju još uvek u pripremi. Konačno, Šabac će morati da pokrene novi postupak nabavke za izvođenje radova na putnoj infrastrukturi pošto je prvobitno priznati Okvirni sporazum za izvođenje radova na putnoj infrastrukturi istekao, dok tender za atmosfersku kanalizaciju ne može da se nastavi jer je drugorangirani ponuđač podneo žalbu Republičkoj komisiji za zaštitu prava ponuđača.

Što se tiče bespovratnih sredstava dodeljenih za izradu glavnih projekata u cilju podrške privrednom razvoju, pored tri lokalne samouprave (Surdulica, Loznica i Paraćin) u kojima su izabrani projektanti i počelo se sa pružanjem ugovorene usluge, u ovom tromesečju su potpisani i ugovori u Lajkovcu, Bajinoj Bašti i Kosjeriću. Nasuprot tome, Zaječar je zakasnio sa objavljivanjem tendera za glavni projekat zbog čega je Program uputio dva zvanična dopisa kako bi podsetio LSU na njene obaveze. Konačno, tender je objavljen sredinom marta sa 2. aprilom kao rokom za podnošenje ponuda.

Mada su Užice i Mali Zvornik ispunili svoju obavezu sufinansiranja tokom izveštajnog perioda, šest LSU (Šabac, Čuprija, Preševo, Bosilegrad, Kragujevac i Surdulica) još uvek nije uspelo da ispuni ovu obavezu vezanu za bespovratna sredstva. Reagujući na to, u martu 2024. godine, program je poslao dopise ovim LSU u kojima ih podseća na ovu obavezu i utvrđuje novi rok za prenos ugovorenih iznosa sufinansiranja. Preševo i Bosilegrad su u procesu dobijanja podrške sa republičkog nivoa, dok je Kragujevac nedavno usvojio budžet za 2024. godinu kada je uspostavljena nova lokalna vlast nakon izbora, a prenos iznosa sufinansiranja se očekuje početkom aprila. Ostale LSU su navele uputstvo Ministarstva finansija dobijeno u novembru 2023. godine kao glavni razlog za zabrinutost kad je u pitanju prenos sredstava na namenske

² Kraljevo, Čuprija, Novi Pazar, Mionica, Knjaževac i Aleksinac

račune projekata, pošto MF priznaje samo opštinski budžet kao prihvatljiv izvor za sve transakcije u skladu sa Zakonom o budžetu.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

Dva preostala paketa bespovratnih sredstava za mikro i mala preduzeća (MMP) iz Javnog poziva za dostavljanje predloga projekata za nabavku opreme i uvođenje usluga za preduzetnike, mikro i mala preduzeća uspešno su zaključena pri čemu je isporučena sva oprema. MMP koja su dobila podršku, njih 113, su kumulativno sproveli 184 postupka nabavke obezbeđujući nabavku 403 komada opreme i preko 20 usluga. Pošto su ostvareni planirani rezultati u smislu otvaranja novih radnih mesta i sprovođenja aktivnosti društveno odgovornog poslovanja (DOP), u toku je administrativno zaključivanje ove intervencije.

Od 45 podnosilaca koji su preporučeni za finansiranje u okviru Javnog poziva za podršku početnicima u poslovanju i samozapošljavanju žena i mladih kroz nabavku opreme i uvođenje usluga, njih 39 je potvrdilo kontinuirano interesovanje za realizaciju investicionih projekata koje su predložili (od čega je 22 iz Partije 1 i 17 iz Partije 2). Preliminarni pripremni sastanak sa 39 podnosilaca održan je 22. januara 2024. godine, a ugovori o dodeli bespovratnih sredstava su sklopljeni u martu 2024. godine.

Preostalih šest podnosilaca koji su preporučeni za podršku otkazali su svoje učešće zbog promenjenih okolnosti kao što su iseljavanje iz Srbije, nemogućnost obezbeđivanja sufinansiranja, zaposlenje na drugom mestu i promena bračnog statusa. Tako je pokrenuta rezervna lista odobrenih kandidata. Od sedam podnosilaca na rezervnoj listi, šest je potvrdilo da i dalje postoji interesovanje. Ovi paketi bespovratnih sredstava će biti dodeljeni u narednom tromesečju.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

Aktivnost koja se odnosi na unapređenje socijalnih usluga ulazi u završnu fazu realizacije, pri čemu je 15 od 20 projekata završeno i obuhvatili su preko 8.000 direktnih korisnika (61% su žene) od kojih je preko 7.500 ljudi iz ugroženih grupa. Tokom izveštajnog perioda omogućeno je uvođenje još jedne socijalne usluge. U Velikoj Plani je kroz građansko-javno partnerstvo uspostavljen i promovisan SOS telefon i na raspolaganju je svim građanima koji se nađu u nekoj vanrednoj situaciji. U okviru istog projekta koji je završen u februaru, nastavlja se pružanje usluge neurofidbek terapije za OSI, koja je ranije uspostavljena, kroz samofinansirajuće aktivnosti OCD.

Projekti koji su završeni obezbedili su institucionalnu i finansijsku održivost usluga ili su u procesu njihovog obezbeđivanja. Takođe, očekuje se da usluga forenzičkog intervjua sa decom bude proširena na još opština, pošto je vodeća OCD potpisala memorandum o razumevanju sa Centrima za socijalni rad u Vranju, Aleksincu i Pirotu. Kraljevačko udruženje je u februaru dobilo licencu od resornog ministarstva za pružanje usluge dnevnog boravka za osobe sa autizmom, a dalje finansiranje usluge već je obezbeđeno iz gradskog budžeta. U Čupriji su kroz projekat u sedam sela reaktivirane i osposobljene ambulante, a nastaviće se radom preko finansiranja Doma zdravlja. Usluge socijalne zaštite koje su uspostavljene ili proširene kroz građansko-javno partnerstvo u Nišu i Kragujevcu potom su integrisane u rad lokalnih centara za socijalni rad, dok će usluge koje nisu u nadležnosti centara finansirati OCD ili opštine. U Bojniku i Žitorađi planirano je da se novouspostavljene usluge socijalne zaštite finansiraju iz opštinskog budžeta. Nastavak pružanja usluga u Bojniku čeka da se reši pitanje blokade opštinskog budžeta koja nema veze sa projektom nakon čega će uslediti postupak javne nabavke. U Žitorađi se očekuje nastavak pružanja usluga nakon odluke Skupštine opštine i rebalansa budžeta. Za projekat u Beloj Palanci koji je u toku nastaviće se proširenje usluge ličnog pratioca deteta koja je omogućena kroz Program, jer je Opština već povećala finansiranje za ovu uslugu za 100% u 2024. godini u odnosu na budžet iz 2023. godine.

Završetak infrastrukturnih radova u okviru realizacije paketa bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu je, kroz unapređenje pružanja zdravstvenih usluga i uvođenje novih socijalnih usluga, kao i poboljšanje mogućnosti za bavljenje kulturnim i sportskim aktivnostima, doprineo poboljšanju uslova života za oko 150.000 ljudi. Naime, završetkom infrastrukturnih radova prvenstveno na energetske efikasnosti Antituberkuloznog dispanzera u Užicu poboljšano je i stvoreno povoljnije radno okruženje za medicinsko osoblje kako bi očuvali zdravlje i radnu sposobnost, kao i za bolju trijažu, zatim bolji uslovi za pacijente iz čitavog Zlatiborskog okruga, uz skraćivanje vremena čekanja na lekarske preglede, brže reagovanje na probleme pacijenata i odgovarajuću pristupačnost za ugrožene i marginalizovane grupe. Pored toga, završetkom radova i opremanjem ustanove socijalne zaštite od 700 m² u Bosilegradu stvoren je osnov za ispunjenje uslova da lokalni centar za socijalni rad dobije dozvolu za uvođenje nove usluge za najugroženije grupe stanovništva u ovoj opštini. Takođe, rekonstrukcijom Doma kulture u naselju Supska stvoreni su uslovi za unapređen kulturni i društveno-ekonomski život za 12.023 stanovnika naselja Supska. Konačno, u Mionici i Ražnju poboljšani su uslovi za bavljenje sportskim aktivnostima za 23.300 građana. Preko promocije pozitivnih životnih navika kroz sport i rekreaciju, realizovani projekti značajno doprinose poboljšanju života građana i ukupnom rastu na lokalnom nivou.

Kao odgovor na hitne potrebe Vlade Srbije da obnovi **poplavom pogođenu infrastrukturu**, Program je okončao postupke nabavki i pokrenuo radove na izgradnji mostova u Vrnjačkoj Banji i Rači koji treba da obezbede bezbedan prevoz za preko 2.700 stanovnika okolnih sela i pomognu lokalnu ekonomiju koja trpi gubitke zbog prekida puta.

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

U izveštajnom periodu završeni su građevinski radovi u pet LSU, odnosno u Užicu, Mionici, Čupriji, Bosilegradu i Ražnju, dok su četiri gradilišta u Sjenici, Nišu, Golupcu i Bujanovcu još uvek aktivna. U Sjenici i Nišu radovi su u završnoj fazi realizacije, dok je u Golupcu LSU izabrala izvođača za radove na fasadi i potpisala ugovor početkom februara 2024. godine, ali još nije započela sa samim radovima. Program se sastao sa opštinskim predstavnikom tako da se istražuju mogućnosti za mere ublažavanja za opisanu situaciju. U Bujanovcu su oba izvođača hidro- i elektro-instalacija potpisala ugovore za izvođenje radova i izvršila nabavku potrebnog materijala, ali su radovi počeli samo na elektroinstalacijama. Radovi na vodovodnoj mreži još uvek nisu započeti, pre svega zbog nepovoljnih vremenskih uslova i na kraju zbog neobebeženih podzemnih vodova i kablova za struju i vodu. Pošto je to rešeno krajem marta 2024. godine, početak radova na vodovodu očekuje se početkom aprila.

Uporedo sa izvođenjem infrastrukturnih radova, LSU su nastavile sa primenom mekih mera za jačanje uticaja infrastrukturnih aktivnosti. U Boljevcu je rukovodstvo Doma zdravlja, čiji je sistem grejanja rekonstruisan uz podršku Programa, imenovalo tim koji je organizovao 25 poseta u Boljevcu i okolnim selima radi testiranja blizu 300 pacijenata na postkovid sindrom. Pored izvršenih analiza i upućivanja pacijenata na dalje lečenje u slučajevima gde je to bilo potrebno, tim treba da izradi studiju u kojoj bi bio sadržan opis ukupnog stanja pacijenata i preporuke za unapređenje rada Doma zdravlja u pogledu lečenja i ukupnog pristupa postkovid pacijentima. U Čupriji su realizovana tri specijalizovana programa obuke o sledećim temama: razvoj preduzetništva u ruralnim područjima, ekonomsko osnaživanje žena i obuka za izradu plana poslovanja, kojima je obuhvaćeno ukupno 35 učesnika, a sve u cilju ekonomskog osnaživanja žena u ruralnim područjima. U Mionici je u dva ciklusa organizovana škola sporta za decu sa autizmom, u trajanju od 6 meseci sa treninzima tri puta nedeljno, posebno osmišljenim da odgovaraju potrebama dece sa smetnjama u razvoju i da im pomognu da unaprede svoje motoričke i socijalne veštine. Školu sporta pohađalo je osmoro dece iz specijalnog odeljenja OŠ „Milan Rakić” u Mionici i ona je imala veliki uticaj na njihove živote i živote njihovih porodica. Pored poboljšanja socijalnih i motoričkih veština i radosti i sreće koje su aktivnosti unele u živote ove dece, to je pomoglo i njihovim roditeljima da imaju malo više slobodnog vremena dok su deca na bezbednom mestu i pod stručnim nadzorom tri posvećena profesionalna trenera. Na završnoj priredbi deca su pred roditeljima demonstrirala vežbe i dobila medalje i diplome za uloženi trud i zalaganje. Cela manifestacija je imala za cilj promovisanje potreba ugroženih,

povećavajući njihovu vidljivost u društvu. Mionica je održala i tri radionice za roditelje o tome kako živjeti sa autizmom. Pored toga, realizovan je još jedan skup mekih aktivnosti sa ciljem promocije fudbala za devojčice, pri čemu je organizovan prvi ženski fudbalski klub i turnir za devojčice od 10 i 11 godina na kome je bilo 50 učesnika. Turnir je bio sjajan primer da sport ili aktivnost koja je rezervisana samo za jedan rod uopšte ne treba ni da postoji, a da je pomeranje granica osvežavajuće i oslobađajuće za društvo. Sličan turnir za mlade košarkaše/košarkašice i odbojkaše/odbojkašice treba da bude organizovan na novoizgrađenim sportskim terenima u Ražnju tokom aprila 2024. godine.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

Tokom tromesečja završeno je još pet projekata, tako da je do sada završeno ukupno 15 projekata. Pet paketa bespovratnih sredstava je administrativno zaključeno, a još tri su predviđena za zaključivanje, pošto su završni izveštaji verifikovani i neutrošena sredstva vraćena. Pored toga, u toku je razmatranje pet završnih izveštaja.

Ostalo je pet projekata čija realizacija je u toku, pri čemu je projekat iz Tutina produžen do kraja aprila uz rebalans budžeta. Uzimajući u obzir neizvesnost u pogledu realizacije aktivnosti koja se odnosi na obavljanje pregleda mobilnim mamografom, sredstva namenjena za ovu aktivnost su preusmerena na produženje usluge „lični pratilac deteta“, a Opština Tutin će povećati svoj doprinos.

U Zaječaru je u februaru formirana Radna grupa za izradu Strategije socijalne politike, koju čini 21 član iz relevantnih javnih ustanova i civilnih organizacija. Za njih je organizovana jedna obuka za izgradnju kapaciteta, a dokument je sačinjen uz podršku eksternog konsultanta. Konačni nacrt dokumenta je pripremljen za javnu raspravu.

Verifikovan je drugi izveštaj o međuciljevima koji je podnela opština Bela Palanka, nakon čega je usledila obrada konačne tranše korisniku bespovratnih sredstava.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Ova aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama

Nakon finalizacije Amandmana sa DEU, stekli su se uslovi da Program potpiše ugovore za radove na izgradnji mostova u Vrnjačkoj Banji i Rači, sa dva odabrana ponuđača kroz dva paralelna postupka direktne nabavke koje je sprovodio UNOPS od oktobra 2023. godine. Istovremeno, tokom ovog tromesečja, UNOPS je potpisao i Ugovor o pružanju usluga stručnog nadzora, kako bi se obezbedilo pravilno praćenje kvaliteta i zdravlja i bezbednosti tokom izvođenja radova. Oba izvođača su dobila pristup gradilištu i, prema dinamici ugovora, i jedan i drugi bi trebalo da završe sve radove na izgradnji mosta i pristupnim putevima do mosta do kraja juna 2024. godine. Obe podržane opštine obezbedile su potrebne iznose sufinansiranja za ugovaranje celokupnog samostalnog segmenta radova na regulaciji rečnog korita, a očekuje se da oni budu završeni u istom roku kao i segment radova u nadležnosti Programa.

2.2 Upravljanje i rukovođenje

2.2.1 Upravljanje Programom

Tokom tromesečja sa Delegacijom EU je potpisan drugi Amandman na Program kojim je omogućeno produženje perioda za implementaciju Programa za 18 meseci, odnosno do 31. decembra 2025. godine, čime je obezbeđeno vreme potrebno za realizaciju integralnih projekata. Pored toga, programski

dokumenti su izmenjeni i dopunjeni kako bi se uključile aktivnosti u vezi sa sanacijom šteta od poplava što je pokrenuto razmenom dopisa u prethodnom periodu, a formalizovano ovim Amandmanom.

Delegacija EU (DEU) u Srbiji pokrenula je razgovore sa Ministarstvom za evropske integracije (MEI) i Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO) o nastavku programu EU PRO Plus Programa, kojima bi trebalo da se obezbedi nesmetana tranzicija i maksimizira efikasnost tokom perioda preklapanja dva programa.

Članovi Upravnog odbora Programa (UOP) aktivno su podržavali i usmeravali realizaciju Programa tokom tromesečja. Sledeći sastanak UOP-a je planiran za april 2024. godine kada će biti predstavljeni rezultati Javnog poziva za integralne projekte proistekle iz dvanaest teritorijalnih strategija.

2.2.2 Koordinacija

Koordinacija sa ključnim zainteresovanim stranama je održavana tokom čitavog tromesečja.

Program je aktivno uključio MEI u proces evaluacije prijave pristiglih na javni poziv za integralne projekte, čiji je imenovani predstavnik učestvovao u radu Komisije za evaluaciju prijave za dodelu bespovratnih sredstava u svojstvu člana sa pravom glasa. Takođe, predstavnici SKGO i DEU su aktivno učestvovali u procesu u svojstvu posmatrača, dajući svoj doprinos kvalitetu procesa.

Uz to Program je pružio podršku MEI u aktivnostima na terenu vezanim za [poziv za mreže za prenos inovacija programa URBACT](#) tako što je o tome informisao opštine korisnice koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija. EU PRO Plus je takođe predstavio svoje aktivnosti na izgradnji kapaciteta na URBAC info danu u organizaciji Ministarstva. Kao rezultat toga, pet lokalnih samouprava koje su pripremale teritorijalne strategije³ pokazalo je inicijativu za identifikaciju partnera, od kojih su Leskovac i Kragujevac uspešno potpisali sporazume o partnerstvu i podneli prijave na javni poziv URBACT-a. Takođe, EU PRO Plus je pružio podršku MEI u identifikaciji partnerstava za treći Poziv za dostavljanje predloga projekata za [INTERREG Europe](#) što je do sada dovelo do uspostavljanja partnerstva sa RRA REDASP iz Kragujevca, dok su ostale teritorije u procesu identifikacije uz podršku Programa.

Tokom ovog tromesečja, Program je održavao delotvornu saradnju sa Informacionim centrom EU (EUIC) u cilju povećanja vidljivosti EU PRO Plus projekata, posebno tokom poseta visokih zvaničnika. Ovo partnerstvo je bilo ključno za generisanje značajnog obima medijskih materijala. Koordinirani naponi su za rezultat imali brojne medijske izveštaje i objave na društvenim mrežama, koji su delotvorno promovisani kroz kanale komunikacije [EUIC-a](#) i Programa. Ovo strateško distribuiranje sadržaja odigralo je ključnu ulogu u ostvarivanju većeg dometa i uticaja projekata, čime je pozitivno doprinelo ukupnom uspehu programa.

2.2.3 Ljudski resursi

Nakon završetka dela aktivnosti Programa, tokom prvog tromesečja 2024. godine, aktiviran je Plan za smanjenje broja zaposlenih kojim je predviđeno ukidanje jednog broja radnih mesta sa punim radnim vremenom, a u određenim slučajevima konverzija u angažovanje po pozivu. Početna faza smanjenja broja zaposlenih trebalo bi da se završi 30. juna 2024. godine, kada će terenska kancelarija u Vranju prestati sa radom.

Učinak zaposlenih Programa se kontinuirano procenjuje tokom tromesečja, a evaluacija radnog učinka za 2023. godinu je zaključena.

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

Tokom prvog tromesečja 2024. godine zatvoren je Poziv za dostavljanje predloga (PDP) za integralne

---

³ Kragujevac, Niš, Zaječar, Kruševac i Leskovac

projekte i pokrenut je proces evaluacije. Pored toga, zaključeno je 39 ugovora o dodeli bespovratnih sredstava (GSA) u okviru PDP-a za podršku ženama i mladima početnicima u poslovanju, koji su odobreni za finansiranje u decembru 2023. godine. Tokom tromesečja, 83 GSA je administrativno zaključeno, dok je sprovedenje 45 GSA, za koje je usvojeno pet amandmana, bilo u toku. Sa 42 obrađena zahteva za plaćanje, ostvareno je izvršenje finansijskog plana Programa kroz mehanizam dodele bespovratnih sredstava.

Najvažniji postupci nabavke tokom prvog tromesečja 2024. godine za EU PRO Plus obuhvatali su nabavku radova za dva mosta u okviru aktivnosti na sanaciji od poplava, uz nabavku usluga za vršenje stručnog nadzora. Pored toga, sprovedeno je nekoliko postupaka nabavki u vezi sa vidljivošću Programa, uključujući rebrendiranje projektnih tabli za završene infrastrukturne projekte, nabavku samostojećih info tabli za nove infrastrukturne projekte i nabavku promotivnih materijala Programa.

2.2.5. Finansije

Glavni finansijski pokazatelji su sledeći:⁴

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 31. marta 2024. godine iznosilo je 24.254.978,28 EUR ili 60,64% budžeta programa.
- Izvršenje u prvom tromesečju 2024. godine iznosilo je 565.612,65 EUR.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 7.686.285,57 EUR.

2. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom ovog tromesečja, Program je proaktivno upravljao rizicima i otvorenim pitanjima. U nastavku je dat kratak prikaz trenutnog skupa otvorenih pitanja i rizika koji utiču na Program:

Uputstvo o povlačenju sredstava za projekte koje je donelo Ministarstvo finansija utiče na modalitet realizacije paketa bespovratnih sredstava. Za sada četiri LSU - Šabac, Ćuprija, Surdulica i Preševo nisu pristupile prenosu iznosa sufinansiranja na namenski račun, navodeći predmetno uputstvo kao glavni razlog za neispunjavanje uslova potpisanog Ugovora o dodeli bespovratnih sredstava. Pored toga, u slučaju PPI u Preševu gde je opština tražila i dobila sredstva za sufinansiranje od Koordinacionog tela, Koordinaciono telo je obavestilo Program o nemogućnosti prenosa sredstava na namenski podračun zbog Uputstava MF, čime se povećava broj LSU koje nisu spremne za realizaciju u skladu sa modalitetom bespovratnih sredstava. Kao meru ublažavanja, Program će analizirati sve slučajeve pojedinačno i tražiti smernice od Jedinice za administriranje bespovratnih sredstava u vezi sa potencijalnim merama ublažavanja, kao što je slučaj u Lajkovcu, gde je opština insistirala na vraćanju sredstava Programu i predfinansiranju aktivnosti, zbog čega su zatražili izmenu i dopunu Ugovora o dodeli bespovratnih sredstava.

Ograničeno vreme za usvajanje i sprovedenje pilot programa za dodelu bespovratnih sredstava za ISTD može izazvati poteškoće u realizaciji projekata i blagovremenom zaključenju paketa bespovratnih sredstava. Uprkos činjenici da je odobreno produženje trajanja Programa do decembra 2025. godine, nema prostora za eventualna kašnjenja koja bi mogla biti uzrokovana formalnim odobrenjem zainteresovanih strana, kao i eventualnim poteškoćama i kašnjenjima u realizaciji bespovratnih sredstava. Program će se truditi i ulagati stalne i efikasne napore da osigura blagovremeno okončanje realizacije bespovratnih sredstava, kroz angažovanje i neophodnu podršku ostalih zainteresovanih strana, posebno obezbeđujući brzo odlučivanje, kao i kroz redovnu komunikaciju i podršku korisnicima bespovratnih sredstava.

⁴ Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava Programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

Čekanje na donošenje skupštinskih odluka o usvajanju teritorijalnih strategija zbog vanrednih lokalnih izbora može izazvati teškoće u sprovođenju strategija usled odsustva formalnog usvajanja. Vanredni lokalni izbori koji su delimično sprovedeni u decembru 2023. godine i predstojeći lokalni izbori za drugu grupu LSU u 2024. godini mogu prouzrokovati kašnjenje u formalnom usvajanju teritorijalnih strategija od strane lokalnih skupština zbog formiranja novih skupština. Program će održavati redovne kontakte sa LSU i isticati značaj blagovremenog usvajanja odluka u odgovarajućim LSU, naglašavajući važnost pravovremenog donošenja odluka. U slučaju da ne postoji verovatnoća usvajanja u kratkom periodu, Program će inicirati sastanke sa gradonačelnicima ili predsednicima opština kako bi se proces ubrzao.

Zbog različitih izazova vezanih za kapacitete i administrativne procese, vremenski okvir za sprovođenje nekih od aktivnosti vezanih za pakete bespovratnih sredstava može biti duži. U Šapcu se za realizaciju projekta poslovne infrastrukture produžava ugovaranje radova dok Republička komisija za zaštitu prava ponuđača ne reši žalbu drugoplasiranog ponuđača na rezultate tendera. U Kosjeriću kasni izrada tehničke dokumentacije za projekat poslovne infrastrukture zbog produženja vremena za obezbeđivanje katastarsko-topografskog plana i lokacijskih uslova potrebnih za izradu glavnog projekta za izvođenje građevinskih radova na sistemu daljinskog grejanja za koji je ugovor zaključen 21. januara 2024. godine. Za projekat lokalne infrastrukture u Golupcu, LSU je morala da raskine ugovor sa drugim izvođačem i pokrene novi postupak nabavke zbog kašnjenja u izvođenju radova. U odgovoru na to, intenzivirana je tehnička pomoć koju pruža Program za realizaciju ovih paketa bespovratnih sredstava.

Zbog manje tražnje i pada ekonomske aktivnosti u pojedinim privrednim granama, korisnici bespovratnih sredstava dodeljenih u okviru Javnog poziva za žene i mlade početnike u poslovanju suočavaju se sa izazovima u postizanju planiranih rezultata u pogledu otvaranja novih radnih mesta, ili se čak suočavaju sa rizikom da budu prinuđeni da odustanu od realizacije odobrenih projekata. Do sada se sedam od 53 početnika u poslovanju čiji su projekti odobreni za finansiranje i rezervnu listu povuklo iz procesa. Kao odgovor na to, biće intenzivirano praćenje ovih projekata, kao i stručna i mentorska podrška koja će biti pružena početnicima u poslovanju koji su korisnici bespovratnih sredstava kako bi se omogućila efikasna implementacija odobrenih projekata.

3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti

Aspekt održivosti u Javnom pozivu za integralne projekte naglašen je kroz kriterijume poziva i obavezni opis, pri čemu je svaki element bio podvrgnut određenim kriterijumima evaluacije, uz uzimanje u obzir složenosti akcija i integracije različitih aspekata unutar teritorija.

Svih pet realizovanih projekata lokalne infrastrukture ispoljilo je jasan društveni uticaj, unapređujući infrastrukturu i usluge za više od 50.000 direktnih korisnika u oblasti kulture, sporta, zdravstvene i socijalne zaštite. U svakom projektu je obezbeđena i institucionalna održivost kroz mere dobrog upravljanja koje su uključivale sprovođenje mera za unapređenje usluga. Bosilegrad je sačinio plan za selekciju ugroženih korisnika koji će dobiti usluge socijalne zaštite i obuku za žene žrtve nasilja u porodici u fabrici u Bosilegradu kako bi im se omogućilo da se reintegrišu u društvo. Takođe, izgrađen je objekat za žrtve nasilja u porodici uz poštovanje mera energetske efikasnosti koji će biti sertifikovan u klasi „C“. Takođe, radovi na fasadi i stolariji na antituberkuloznom dispanzeru u Užicu pozitivno su uticali na životnu sredinu, poboljšavši klasu energetske efikasnosti zgrade sa E na C, dok je Grad Užice usvojio plan mera za dalje unapređenje energetske efikasnosti. Isto tako, Čuprija je uspostavila mehanizme upravljanja za Dom kulture i sačinila program rada koji treba da obezbedi njegovu održivost, a u njemu će biti smešteni organ uprave Supske, lokalni ambulanta, centar za mlade i centar za kulturu. Ražanj sa Sportskim savezom opštine Ražanj priprema i Pravilnik o korišćenju sportskih terena i program zdravog života. Mionica je institucionalizovala i prvi ženski klub i školu za decu sa autizmom. Ekonomska održivost za sve završene

projekte može da se meri u narednim godinama, nakon merenja efekata mera energetske efikasnosti sprovedenih kroz infrastrukturne radove.

U okviru aktivnosti za unapređenje socijalnih usluga, potvrđeni su postavljeni standardi i kriterijumi za ispunjavanje zahteva održivosti koji se odnose na usluge socijalne zaštite. Kraljevačko udruženje dobilo je licencu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja za pružanje usluge dnevnog boravka za osobe sa autizmom, čime je obezbedilo svoju institucionalnu održivost, dok je finansijski deo prethodno obezbeđen ugovorom sa Gradom Kraljevo.

U cilju poboljšanja održivosti projekata žena i mladih početnika u poslovanju pripremljena je mentorska podrška za sve korisnike bespovratnih sredstava koja će obuhvatiti oblasti marketinga, finansijskog upravljanja, planiranja i kontrole itd. Podrška će uključivati sastanke sa korisnicima onlajn i uživo, razgovore sa pojedincima i grupama.

4. MEĐUSEKTORSKE TEME:

Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Program snažno doprinosi poboljšanju položaja marginalizovanih grupa kroz projekte unapređenja socijalnih usluga, pri čemu im je 28 novouspostavljenih i/ili unapređenih socijalnih usluga omogućilo bolji pristup uslugama obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite. Preko 7.500 ugroženih osoba (61% su žene) je do sada imalo neposrednu korist od intervencije, uključujući osobe sa invaliditetom (OSI), decu i mlade sa problemima u ponašanju, decu koja žive i/ili rade na ulici, starije osobe iz ruralnih područja, omladinu, itd.

U okviru projekata lokalne infrastrukture pet završenih objekata doprineće rodnoj ravnopravnosti i socijalnoj inkluziji najugroženije populacije. U Čupriji su održana tri specijalizovana kursa obuke na teme vezane za razvoj preduzetništva u ruralnim područjima, ekonomsko osnaživanje žena i izradu plana poslovanja za ukupno 35 polaznika, a sve u cilju ekonomskog osnaživanja žena u ruralnim područjima.

U Mionici je škola sporta za decu sa autizmom organizovana u dva ciklusa, u trajanju od 6 meseci sa treninzima tri puta nedeljno, posebno osmišljena da odgovara potrebama dece sa smetnjama u razvoju i da im pomogne da unaprede svoje motoričke i socijalne veštine (osmoro dece iz specijalnog odeljenja OŠ „Milan Rakić“ u Mionici pohađalo je školu sporta i to je imalo veliki uticaj na njihove živote i živote njihovih porodica). Treninge su vodile dve trenerice i jedan trener. Na završnoj priredbi deca su pred roditeljima demonstrirala vežbe i dobila medalje i diplome za veliki trud i posvećenost. Cela manifestacija je imala za cilj promovisanje potreba ugroženih kategorija, povećanje njihove vidljivosti u društvu. Mionica je održala i tri radionice za roditelje o tome kako živeti sa autizmom, na kojima su bile profesionalno angažovane 4 žene.

Pored toga, sproveden je još jedan skup mekih aktivnosti u cilju promocije fudbala za devojčice. Organizovan je prvi ženski fudbalski klub, a na turniru za devojčice uzrasta od 10 i 11 godina bilo je 50 učesnica. Četiri žene su takođe bile angažovane u organizaciji fudbalskih turnira, pored pet žena iz LSU koje su bile aktivno uključene u vođenje projekta.

U Bosilegradu će 320 Roma i Romkinja, žena žrtava nasilja u porodici i osoba sa invaliditetom imati neposrednu korist od uvođenja nove socijalne usluge koja je omogućena kroz projekat.

Neposredne koristi od poboljšanih uslova za rad u antituberkuloznom dispanzeru u Užicu imaće 53 pripadnika i pripadnica pomoćnog medicinskog osoblja, među kojima je 80 odsto žena.

U Ražnju, neposrednu korist od novoizgrađenih sportskih terena imaće i Sportski savez opštine Ražanj sa 300 dece i mladih.

Od 45 subjekata početnika u poslovanju preporučenih za podršku, 28 (65%) je u vlasništvu žena, a 17 u vlasništvu mladih osoba.

5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Promovisanje podrške EU lokalnom razvoju nastvaljeno je kroz posete na terenu i jedan događaj. Kraljevo je 1. marta bilo domaćin manifestacije čiji je cilj bilo promovisanje unapređenja poslovne infrastrukture, a kojoj su prisustvovali ambasador EU, ministarka za evropske integracije i predstavnici 20 lokalnih samouprava, uključujući 14 gradonačelnika. Takođe, organizovana je dvodnevna poseta šefa Odeljenja za saradnju DEU 14. i 15. marta Novom Pazaru i Raški. Tokom posete predstavljeno je šest projekata EU kojima je sprovodi UNOPS, dva projekta prekogranične saradnje Srbije i Crne Gore u Novom Pazaru, a poseta je obuhvatila i dva događaja Evropskog pokreta u Srbiji i programa Kreativna Evropa, sa fokusom na podršku EU civilnom i sektoru kulture. Posetu je, na zahtev DEU, koordinirao tim za komunikacije EU PRO Plus.

Takođe, izdata su tri saopštenja za medije u cilju promovisanja početka radova na projektima poslovne infrastrukture u Knjaževcu, Novom Pazaru i Aleksincu. Zajedno sa prethodno navedenim događajem, posetom i različitim projektnim aktivnostima, ovi napori su za rezultat imali ukupno 388 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih se 141 (36%) pojavilo u nacionalnim medijima.

Program je sačinio informativne preglede za nekoliko ključnih aktivnosti: događaj u Kraljevu, posetu šefa Odeljenja za saradnju DEU (HoC) Novom Pazaru i Raški, pregled podrške i dešavanja u Bujanovcu i Preševu i pregled aktivnosti u oblasti regionalnog razvoja za potrebe učešća DEU na Forumu o regionalnom razvoju Autonomne pokrajine Vojvodine. Pored toga, na zahtev Ministarstva za evropske integracije (MEI), napravljena je lista potencijalnih poseta i projekata za predstavnike Vlade Srbije. Kao odgovor na zahtev DEU, pripremljena su tri programa poseta projektima na terenu, sa sastancima sa zainteresovanim stranama u cilju praćenja realizacije programa. Program je organizovao i posetu šefa delegacije Kragujevcu, koja je pomerena za april 2024. godine.

Godišnje komunikacijsko istraživanje o mišljenju građana o EU, koje je distribuirano u decembru 2023. godine i zaključeno u martu 2024. godine, promovisano je putem digitalnih medija u trajanju od 15 dana, što je rezultiralo sa 1.837 klikova i 344.323 prikaza. Ova kampanja je doprla do 71.653 ljudi na Fejsbuku i generisala je 398 klikova i 201.396 prikaza na Instagramu, stigavši do 94.323 ljudi. Rezultati istraživanja biće predstavljeni u narednom kvartalnom izveštaju.

U Kragujevcu su snimljene tri uspešne priče, uz pet uspešnih video priča koje su već pripremljene i promovisane na različitim kanalima. Povodom obeležavanja Međunarodnog dana žena Program je na veb-sajtu i na nalogima na digitalnim medijima objavio uspešnu priču o ženi preduzetnici iz Kragujevca.

Sačinjena je informativna brošura o razvoju preduzetništva radi promovisanja aktivnosti za jačanje privatnog sektora koje je u protekloj deceniji finansirala EU, dok se zajedno sa Sektorom za izgradnju kapaciteta trenutno razvija nova stranica na veb-sajtu EU PRO Plus koja obuhvata teme koje se odnose na ITI.

Tender za novogodišnji VIP promotivni materijal je uspešno završen i materijali su isporučeni. Trenutno je u toku nabavka dodatnih tabli za vidljivost za infrastrukturne projekte i početnike u poslovanju, a njen završetak se očekuje početkom aprila 2024. godine.

Veb-sajt Programa je 15.009 puta posetilo 9.755 jedinstvenih posetilaca, dok su najposećenije bile stranice posvećene javnim pozivima i njihovim rezultatima. Fejsbuk i Instagram stranice imaju 19.131, odnosno 3.167 pratilaca, dok na Tviter nalogu programa ima 1.180 pratilaca. Jutjub kanal Programa kao i veb-sajt su ažurirani sa 16 uspešnih video priča.

6. STEČENE POUKE

Tokom tromesečja, Program je konstatovao nekoliko stečenih pouka, od kojih su sledeće najvažnije:

Poboljšanje plana za izgradnju kapaciteta u oblasti identifikacije i pripreme integralnih projekata proisteklih iz teritorijalnih strategija. Prilikom izrade teritorijalnih strategija i realizacije i evaluacije PDP-a za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz teritorijalnih strategija, uočen je nizak nivo znanja lokalnih i regionalnih zainteresovanih strana u oblasti identifikacije i pripreme integralnih projekata, koji su složeniji i specifičniji u smislu osmišljavanja aktivnosti, konkretno, neadekvatno korišćenje procesa zajedničkog kreiranja obaveznih mekih mera koje se zahtevaju propozicijama PDP-a. Pored toga, utvrđeno je nerazumevanje tematske integracije u okviru predloženih teritorijalnih inicijativa u predlozima dostavljenim iz širih gradskih područja – ITI. Nove iteracije Programa treba da uključe i sveobuhvatan modul za izgradnju kapaciteta odabranih lokalnih i regionalnih stručnjaka koji se odnosi na identifikaciju i pripremu integralnih projekata. Fokus treba da bude na stručnjacima za pripremu projekata i urbanistima na lokalnom nivou i regionalnim razvojnim agencijama.

Važno je uspostaviti praksu redovnih zajedničkih sastanaka između programskih i operativnih timova, uključujući jedinicu za administriranje bespovratnih sredstava i finansije, kako bi se razmatrali potencijalni konkretni rizici i mere za ublažavanje pre realizacije bespovratnih sredstava. Proaktivnim identifikovanjem i rešavanjem potencijalnih rizika, možemo unaprediti sposobnost da delotvorno odgovaramo na izazove i upravljamo njima. Ove zajedničke diskusije služe kao proaktivan pristup kako bi se osigurao uspeh naših projekata i minimizirale potencijalne prepreke. Kroz ovaj strukturirani pristup, možemo ojačati operativnu otpornost i optimizovati naše procese upravljanja bespovratnim sredstvima.

7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD⁵

U nastavku teksta su navedeni ključni međuciljevi za naredni period:

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Sprovođenje obuke – Koordinacija implementacije Integralnih teritorijalnih instrumenata (ITI): učenje iz prakse za MEI
- Aktivnost 1.2 Sprovođenje Modula IV plana izgradnje kapaciteta za lokalni nivo – aranžmani upravljanja za sprovođenje strategija
- Aktivnost 1.3. Pripremanje završnog izveštaja o evaluaciji i dobijanje odobrenja UOP-a za Javni poziv za predloge integralnih projekata

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Praćenje tekuće realizacije 13 PPI i finalizacija postupaka nabavke u 7 preostalih koji treba da budu završeni u drugom tromesečju 2024. godine
- Aktivnost 2.2 Zaključivanje GSA sa ženama i mladima početnicima u poslovanju sa rezervne liste
- Aktivnost 2.2 Organizovanje orijentacionog sastanka za žene i mlade korisnike i pokretanje sprovođenja GSA

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Praćenje realizacije preostalih sedam projekata lokalne infrastrukture i završetak aktivnosti
- Aktivnost 3.2 Nastavak praćenja i realizacije pet tekućih projekata socijalnih usluga i zatvaranje završenih projekata
- Aktivnost 3.4 Praćenje izvođenja radova na rekonstrukciji dva mosta u Rači i Vrnjačkoj Banji

⁵ Plan rada Programa EU PRO Plus za period od 1. aprila do 30. juna 2024. godine može se naći u Aneksu V, Prilog 5.1.

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Organizovanje događaja u cilju promocije rezultata PDP-a za žene i mlade početnike u poslovanju
- Promovisanje rezultata PDP-a za ISTD
- Promovisanje početka i završetka projekata poslovne i lokalne infrastrukture
- Planiranje i organizovanje poseta na visokom nivou lokacijama projekata na zahtev DEU i MEI
- Objavljivanje biltena Programa
- Produkcija video zapisa sa uspešnim pričama
- Objavljivanje rezultata i analiza godišnjeg komunikacijskog istraživanja

MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Pozicija na rang listi Svetske banke o uslovima poslovanja - 74	Nije dostupno. Svetska banka je prestala da objavljuje Izveštaj o uslovima poslovanja.
	Pozicija na listi Indeksa globalne konkurentnosti - 69	Svetski ekonomski forum je prekinuo objavljivanje uporednog rangiranja zemalja prema Indeksu globalne konkurentnosti za vreme turbulentnog perioda izazvanog pandemijom kovida 19.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije i broj nezaposlenih - 20 %/ 101.760	Udeo Regiona Šumadije i Zapadne Srbije u nacionalnom BDP-u opao je za 0,3% na 18,4% u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Broj nezaposlenih u Regionu Zapadne Srbije bio je 92.900 lica u 2022. godini, što je smanjenje za 12,3% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Udeo Regiona Južne i Istočne Srbije u nacionalnom BDP-u smanjen je za 0,1% na 15,2% u 2022. godini u poređenju sa 2021. kao referentnom godinom. Broj nezaposlenih lica u Regionu Zapadne Srbije bio je 73.100 u 2022. godini, što je pad za 16,2% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.

REZULTAT 1

Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11) – Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	Usvojeno je 4 strategije SUD od 7, a 5 od 24 LSU je usvojilo strategije ITI (u okviru 5 strategija ITI)
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80 odsto usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024)	Poziv za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz teritorijalnih strategija je sproveden i proces evaluacije je u završnoj fazi. Prijavljivanje za ostale pozive je u toku.
Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Broj otvorenih radnih mesta ili radnih mesta čije otvaranje je omogućeno - najmanje 300 (2023. godina)	Podržana MMP koja su korisnici bespovratnih sredstava otvorila su ukupno 274 nova radna mesta, od čega su na 142 nova radna mesta (52%) zaposlene žene.
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	Ukupno 512 MMP je dobilo podršku kroz aktivnosti koje sprovodi 16 OPP. Ukupno 113 MMP je dobilo podršku u vidu direktnih bespovratnih sredstava. Pored toga, dodeljeno je 39 paketa bespovratnih sredstava, a za još šest je proces sklapanja ugovora u toku za žene i mlade početnike u poslovanju u izrazito nedovoljno razvijenim opštinama.
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	Sledi potpisivanje GSA sa 20 LSU za unapređenje infrastrukture koja treba da doprinese razvoju privrede i turizma. Svih 20 u realizaciji trebalo bi da omogući buduće investicije vredne 300 miliona EUR.
Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 65.000 (2023. godina)	Više od 200.000 lica osetilo je koristi od poboljšanja infrastrukturnih uslova u oblasti kulture, obrazovanja, sporta i zdravstva u 33 realizovana projekta, među kojima 5 u prvom tromesečju 2023. godine.
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	Ukupno 28 socijalnih usluga je uspostavljeno ili unapređeno u 22 LSU, čime je omogućen bolji pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za preko 7.500 građana u nepovoljnom položaju.
	OC 3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19, čime je omogućeno

		pružanje preko 2.645.000 zdravstvenih usluga vezanih za covid 19. Pored toga, isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnost za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Do sada je obučeno 38 lica na nacionalnom nivou.
	Utvrđeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Usporedna analiza država članica EU. Pripremljeni su sadržaj i struktura Studije o nacionalnom modelu za ISTD.
	Uvedeni pristupi praćenju, izveštavanju i evaluaciji u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Utvrđen je okvir pokazatelja ostvarenja ciljeva radi praćenja, izveštavanja i evaluacije teritorijalnih strategija.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Sačinjen je revidirani koncept potencijalnog IT alata i OPZ za ISTD platformu za umrežavanje i u toku je izrada platforme.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje konceptata integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80 odsto (sredina 2023. godine)	85,9 odsto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa izgradnje kapaciteta (85 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I, Modula II i dela Modula III Programa za izgradnju kapaciteta – ukupno 1416 lica)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Teritorije koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija naseljava oko 1,6 miliona ljudi.
Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Realizovan je Javni poziv za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz teritorijalnih strategija, a proces evaluacije je u završnoj fazi.
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 20 (2024. godina)	Realizuje se 20 projekata poslovne infrastrukture, od kojih je u 11 ostvaren značajan napredak
Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i preduzeća - 100 (2022. godina)	Završena je realizacija 113 paketa bespovratnih sredstava namenjenih MMP za nabavku nove opreme i uvođenje usluga pri čemu je nabavljeno 403 komada nove opreme i uvedeno više od 20 novih

		usluga.
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Dodeljeno je 39 paketa bespovratnih sredstava za žene i mlade početnike u poslovanju i još šest je u procesu ugovaranja.
	Broj podržanih projekata OPP - 10 (2022. godina)	Podržano je šesnaest projekata OPP i aktivnosti koje su one realizovale su završene.
REZULTAT 3		
Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	Među 37 projekata lokalne infrastrukture čije je sprovođenje u toku, završeni su građevinski radovi na 33 projekata (5 u prvom tromesečju), uz 4 aktivna gradilišta. Potpisano je 25 ugovora o donaciji
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	Završena je realizacija 15 od 20 projekata za unapređenje socijalnih usluga, pri čemu je u 22 LSU uspostavljeno i/ili unapređeno 28 socijalnih usluga.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19.
Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama	Broj realizovanih infrastrukturnih projekata koji se odnose na sanaciju šteta od poplava - do 3 (2024.)	Započeti su radovi na izgradnji dva mosta.

ANEKSI

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Koncept studijske posete Nemačkoj

Aneks II Unapređen ekonomski rast

N/A

Aneks III Unapređena socijalna infrastruktura i socijalna kohezija

Aneks III_Prilog 1_EU PRO Plus_Status PLI u prvom tromesečju 2024. godine

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_Prilog 1 Pregled komunikacijskih aktivnosti Programa EU PRO Plus

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za drugo tromesečje 2024. godine